

Nieuwsbrief 06

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken
September-Oktober 2022

Van de voorzitter.

Beste belangstellenden in het BBC,

Het is onverwacht warm deze en volgende week en onze bijen vliegen volop om nog het laatste stijfmeel van het jaar te halen. En dat is natuurlijk best meegenomen. Wat ik ook hoor dit jaar is een hele grote mijtbesmetting bij veel imkers hier in de buurt en dat is best zorgelijk. En dat terwijl de meeste volkeren al ingewinterd zijn, hopelijk gaat dat goed en krijgen we niet veel wintersterfte.

In ieder geval is het van belang in december nog bestrijding toe te passen en dus oxaalzuur te druppelen. Voor velen was dit een goed bijenjaar met grote honing opbrengst, laten we hopen dat het komende jaar weer zo'n goed bijenjaar wordt en we weinig wintersterfte ervaren.

Beste Ulvenhoutse biodiversiteitbevorderaars .....en andere buurtinitiatieven ....

Wij van het Bredaas Bijenhouders Collectief willen graag het aanleggen van bijenoasen / burchten bevorderen.

We zijn al jaren druk met bijenhotels die bestemd zijn voor ongeveer 20% van de wilde bijen.

De overgrote meerderheid van de bijen maakt zijn nestje in de grond.

Juist deze bijen hebben onze aandacht nodig. Veel van de Nederlandse bijen staat op de rode lijst.

De eerste bijenburcht is gerealiseerd oor "Plukroute Princenhage" aan de Ambachtenlaan (zie bijlage).

Een 2e is door een jongerengroep van de IVN aangelegd in een particuliere tuin van iemand die regelmatig bezoekers ontvangt en uitleg geeft.

Misschien hadden jullie ook plannen ... maar voor de zekerheid nemen we toch via deze mail contact met jullie op.

Wij van het BBC hebben van een sponsor geldt ontvangen om meerdere burchten te realiseren.

Educatie is een belangrijk element. We laten dus een infopaneeltje ontwerpen om erbij te zetten.

De gemeente gaat er enkele realiseren op rotonde maar dan meer met "soorten bescherming" is doel in het kader van het Bredaase actieplan Wilde Bijen.

Voelen jullie ervoor om ergens in Ulvenhout een bijenburcht aan te leggen.... Meerdere mag natuurlijk ook.

We hebben hier geld voor beschikbaar. Aanleggen moet "om niet" gebeuren.

We horen graag van jullie.

Informatieavond over het Ulvenhoutse Bos

Waar: Pekhoeve Dorpsstraat 94 Ulvenhout

Wanneer: 10 november

Aanvang: 19.30 uur Zaal open: 19.00 uur

Toegang: gratis

Organisatie: IVN Mark & Donge, de Groene Koepel, Natuur- en Milieuvereniging Markkant

Sprekers: Liesbeth Adriaansens (voorzitter Groene Koepel), Ed Michels (projectleider Staatsbosbeheer), Peter von Meijenfeldt (voorzitter Markkant)

Gastheer: Fons Hoebink (IVN Mark & Donge)

Het Ulvenhoutse bos, nu en in de toekomst

Er blijkt een grote kennislacune te zijn over de situatie van het Ulvenhoutse Bos nu, en vooral in de toekomst.

Het werk aan het Ulvenhoutse Bos door kwelwaterherstel nadert na enkele jaren zijn afronding. Dit is een gemeenschappelijke actie van Staatsbosbeheer, Gemeente Breda, Waterschap en de provincie. Naast kwelherstel wordt ook aan herstel van zeldzame populaties planten gewerkt. Ed Michels geeft een toelichting over de voortgang.

Daarnaast blijkt de toekomst van de natuur van het Ulvenhoutse Bos, zelfs met de regeringsplannen om de stikstofdepositie tegen te gaan, uiterst onzeker te zijn. De kwetsbare natuur van het Ulvenhoutse Bos zou in 2030 nog maar voor 17 % levensvatbaar zijn. Deze score is verreweg het slechtste resultaat van alle Natura 2000-gebieden. Dit ondanks de vergevorderde kwelherstelmaatregelen die nu in uitvoering zijn. In de plannen van de regering en de provincie lijkt het Ulvenhoutse Bos over het hoofd gezien te worden. Het betreft een informatieavond waar de feiten over het Ulvenhoutse Bos zakelijk gepresenteerd worden om bewustwording te stimuleren.

*****

Programma: Gastheer Fons Hoebink

19.30 uur Opening door Liesbeth Adriaansens

19.35 Het Ulvenhoutse Bos Nu. Door Ed Michels over de kwelherstelmaatregelen.

20.30 Pauze

20.45 Toekomst van het Ulvenhoutse bos door Peter von Meijenfeldt. Met feitelijke toelichting over stikstofdispositie, inventarisatie piekbelasters, overleg via De Groene Koepel met GGA (gebiedsgerichte aanpak) en de plannen van regering en provincie.

21.30 uur Vragen en antwoorden

21.45 Afsluiting

*****

Voor toelichting zijn aanspreekbaar:

Joop van Riet: tel. 06-4007219. Email: j.a.van.riet@outlook.com

Aad van Diemen: tel. 0161-431951 email: gallus12@casema.nl

Uit de media

© Getty Images

‘In een bijenvolk heeft iedereen verschillende taken, waardoor het geheel functioneert’
DIERENMENS In de rubriek Dierenmens schrijft Annemarie Haverkamp over dieren met een verhaal. Deze week over de honingbij, die met tienduizenden in een kast leven.

Annemarie Haverkamp 21-08-22, 15:00

Er is geen dier dat voormalig dierenarts Joop Koopman zo gelukkig maakt als de bij. En dan bedoelt hij niet de individuele bij, maar de bij als volk. Die 50.000 insecten in een kast fungeren op een wonderlijke manier samen haast als één levend wezen. , In het menselijk lichaam heb je nieren, darmen, een hart, het brein. Allerlei organen die samen een organisme vormen. In een bijenvolk heeft iedereen verschillende taken, waardoor het geheel functioneert. Dat vind ik zó fascinerend.”

Voor het gehele artikel zie: <https://www.ad.nl/binnenland/in-een-bijenvolk-heeft-iedereen-verschillende-taken-waardoor-het-geheel-functioneert~a24a867f/>

Nederland bouwt een ark voor zijn bijen

Insectenhotels. Daktuinen. "Honing snelwegen."

Met zijn Nationale Bestuivingsstrategie laat één land de wereld zien hoe bestuivers kunnen worden gered.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Door: **Anne Pinto Rodrigues**

25 Augustus 2022 uit [Klimaat + Milieu](#)

De zomer is aangebroken en sommige openbare buitenruimtes in de Nederlandse stad Utrecht zijn een bonte verzameling van kleuren: wilde bloemen in talloze tinten oranje, rood, geel en paars prijken in de zon. Meer dan louter verfraaiingsprojecten, deze wilde bloemenplakken behoren tot een reeks Nederlandse initiatieven om insecten bestuivers te helpen - onderdeel van een ambitieuze nationale strategie ter ondersteuning van honingbijen, wilde bijen, zweefvliegen, kevers, vlinders en andere soorten.

Nederland is een van de weinige landen met een alomvattende strategie die direct gericht is op het indammen van de achteruitgang van bestuivers.

De Nationale Bestuivingsstrategie, gelanceerd in 2018, omvat een reeks voortdurende inspanningen en bevat duidelijke en meetbare maatstaven voor succes. Het biedt al een routekaart voor andere landen die hun bestuivers willen behouden.

Voorrang geven aan bestuiving

Het bewustzijn van Nederland van het belang van bestuivers begon het afgelopen decennium te groeien na de dramatische afname van de bijenpopulaties die begon in het midden van de jaren veertig. Terwijl wildernis en platteland landbouwgrond en steden werden en pesticiden in gebruik werden genomen, is meer dan de helft van de bijna 360 bijensoorten van het land in gevaar gekomen. „Er staat te veel druk op het Nederlandse landschap”, zegt Marten Schoonman van het Naturalis Biodiversity Centre in Leiden.

De Nederlandse BijenhoudersVereniging is één van de kernpartners van de Nationale bijenstrategie. Aat Rietveld is namens de NBV ambassadeur. Er gewerkt aan het grote doel:

Samen met meer dan 80 partners, ervoor zorgen dat bijen en andere bestuivers in 2030 zoveel mogelijk behouden zijn en beter nog, in aantallen zijn toegenomen.

Dan zal de bestuiving van land- en tuinbouwgewassen en de bestuiving in de natuur gegarandeerd zijn en de biodiversiteit blijvend bevorderd.

Honingbijen spelen daar een belangrijke rol in. De NBV heeft binnen de NBS de taak de vitaliteit van de honingbijenvolken te bevorderen. Dat kan alleen via opleiding aan imkers en groenwerkers en aan toekomstige werkers in het veld, de studenten van de diverse agrarische opleidingen.

In dat kader kunnen we constateren dat imkers en de NBV zeer actief is als het gaat om het bevorderen van de leefomgeving van (bestuivende) insecten. Leden van de NBV nemen veel initiatieven op dit gebied maar participeren ook aan veel projecten van groot, b.v. samen met Rijkswaterstaat, tot klein, initiatieven in de buurt.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Een insectenhotel op het Nederlandse platteland. Krediet: Shutterstock

Nederland, de op één na grootste exporteur van landbouwproducten ter wereld, erkent de cruciale rol die bestuivers in de landbouw spelen en begon meer dan tien jaar geleden met instandhoudingsmaatregelen. In 2013 lanceerde de overheid het Bee Health Action Program, een initiatief gericht op honingbijen. In 2016 werd Nederland samen met 13 andere landen een van de oprichters van Promote Pollinators, een coalitie van landen (nu 30) die kennis delen over het beschermen en behouden van bestuivers.

Voor het gehele artikel zie : <https://reasonstobecheerful.world/the-buzzing-efforts-to-save-the-bees-in-the-netherlands/>

Door: Klaas van der Horst

Zweefvliegen staan volop in de belangstelling omdat ze, net als veel andere insecten, worden bedreigd, maar tegelijk ook onmisbaar zijn voor de bestuiving van gewassen en belangrijk zijn voor de onderdrukking van bladluizenplagen. Ondertussen wordt de landbouw ook verantwoordelijk gehouden voor de sterke teruggang van de zweefvliegenpopulaties, door intensivering en vooral door het middelengebruik. Recente Nederlandse en Duitse studies wijzen daar ook op. Maar klopt dit laatste? Volgens de jongste inzichten, gepresenteerd in de [European Red List of Hoverflies](#), is de landbouw inderdaad oorzaak nummer 1, maar op de voet gevolgd door bouw en recreatie en door veranderingen van leefgebied door allerlei oorzaken. De bedreiging van zweefvliegen is eerder het gevolg van een ingewikkeld complex van oorzaken, dan van één hoofdoorzaak.

Overrijp hout

Een eerste en belangrijkste aanzet voor herstel van soorten en populaties moet bovendien buiten de landbouw worden gezocht, zo blijkt uit de aanbevelingen. Vóór alles is het nodig om oude, 'overrijpe' bomen te laten staan, bomen met holen en spleten in de stam en met sapstromen die uit de bast komen. Juist deze bomen bieden voedsel en ook bescherming aan zweefvliegen, hun eieren en larven. De insecten schuilen in de stam en tussen het reliëf van de schors. Ook rottend hout is belangrijk. Alleen oude bomen zijn niet genoeg, er is ook voldoende diversiteit aan dit soort bomen nodig. Wel lijkt de beste mix een combinatie met veel eiken, wilgen en populieren te zijn, zo schrijven de onderzoekers. Overrijpe bomen en rottend hout zijn belangrijk voor zweefvliegen. Die zijn tegenwoordig zeldzaam in de 'aangeharkte' bossen en parken.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Helaas zijn oude en overrijpe bomen toenemend zeldzaam, want het behoud ervan staat vaak haaks op de bestaande onderhoudspraktijk in bossen en parken. Aangeharkte en keurig onderhouden productiebossen, wandelaar-veilige natuurgebieden en jaarlijks bij gesnoeide bomenrijen zijn de norm.

Foto: Shutterstock

Onderhoudsploegen en bomendokters staan klaar om alles weg te halen wat zwak en 'ziek' is. Dat moet anders. Oud en gehavend hout is juist nodig om de zweefvliegen te redden, zo wordt betoogd.

Wetlands en landbouw

Andere aanbevelingen zijn (in volgorde van belangrijkheid): het verlies van wetlands tegengaan en het minder intensief en monotoon maken van de landbouw. Wetlands krijgen in delen van Europa wel veel aandacht, in andere juist niet. En dan de landbouw. Ook daar moet het anders, maar niet helemaal op de manier zoals activisten en activistische wetenschappers het vaak brengen. Chemische gewasbeschermings- en/of bestrijdingsmiddelen zijn ook een probleem. Daarover geen misverstand, zo wordt gesteld, maar niet

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

in de eerste plaats. Het grootste probleem zit in het overgebruik van gronden en de armoede aan teeltvrije zones. Er zijn voldoende grote stukken grond nodig waarop geen bewerkingen plaatsvinden.

Zweefvliegen zijn een vaak miskende insectensoort. Bijen hebben de naam, maar zweefvliegen zijn vaak effectievere en belangrijkere bestuivers voor veel gewassen dan bijen. Van andere soorten zweefvliegen zijn met name de larven heel effectief om bladluispopulaties in bedwang te houden, in bijvoorbeeld de teelt van graan of andere teelten. De opstellers van de rode lijst met zweefvliegen tellen 890 soorten in Europa. Daarvan zijn er 314 bedreigd of lopen gevaar op uitsterven. Van 45 andere soorten zijn te weinig gegevens verzameld om een uitspraak over te doen. In totaal is mogelijk 40,4% van alle soorten bedreigd. Door de land- en bosbouw worden 475 soorten 'getroffen', waarvan er 214 worden bedreigd, zo wordt aangegeven. Opvallend is evenwel dat andere sectoren volgens de studie een bijna even grote bijdrage hebben. Door bouw en recreatie worden 403 soorten getroffen en 202 bedreigd. Door verandering van leefgebied, bijvoorbeeld door brand en brandpreventie, watermanagement en herinrichting worden 353 soorten getroffen en 123 bedreigd. Daarnaast onderscheiden de wetenschappers nog 9 factoren die invloed hebben op de soortenrijkdom en populaties. Voor herstel is dan ook actie nodig op veel fronten.

Ontwikkelingen BIJ-Gebouw

Vanaf de Open Dag in Boerderij Wolfslaar hebben we de activiteiten in het BIJ-Gebouw weer opgestart. De cursussen voor beginnende imkers zijn alweer afgerond en ook praktijklessen zijn klaar.

De bezoekers van Wolfslaar zijn volop aanwezig met dit mooie weer en er is volop belangstelling dankzij de herfstvakantie periode. We kunnen weer werken in de bijen en belangstellenden zijn welkom.

Verrassing van de Natuurtuin

Ook daar zien we volop ontwikkelingen. De planten zijn langzamerhand in wintertooi en de bomen zijn aan het verkleuren naar rood en bruin.

De picknick tafels gaan we vernieuwen en de ontwerpen voor de tafelbladen worden gelijk aangebracht. Zie hiernaast voor een voorbeeld.

Wordt dus vervolgd de komende weken!!

Mocht je zelf sponsor willen worden of ken je in eigen omgeving bedrijven die dat willen dan kun je ons dit laten weten via het emailadres:

info@bredaasbijenhouderscollectief.nl.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Wanneer je een bijdrage direct wilt overmaken kan dat op ons rekeningnummer: **NL68 TRIO 0198 0701 95**
t.n.v. **Bredaas Bijenhouderscollectief**.

ANBI status

BBC heeft de ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling).
Het grootste voordeel van het hebben van een dergelijke status is, dat een donateur van een gift de mogelijkheid heeft om deze gift in aftrek te nemen bij het doen van de belastingaangifte.
Hiernaast ziet u deze gegevens.

Wilt U onze projecten steunen door het geven van een gift?

Giften - Belastingdienst

- RSIN: 854705260
- **Beleidsplan**
- Bestuurssamenstelling:
Voorzitter: Aat Rietveld
Secretaris: Piet Thomassen
Penningmeester: Raymond van der Zalm
Bestuurslid: Martin Jose